

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 37) ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องทำความเข้าใจศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษาและฝึกฝนให้เดททักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ (วิมลรัตน์ สุนทร โรจน์. 2554 ข : 5)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เมื่อนักเรียนเรียนจบระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เกี่ยวกับสาระที่ 1 การอ่านไว้ว่า 1) นักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อ่านได้คล่องและเร็ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน 2) สามารถเข้าใจใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องหาความสำคัญหรือใช้แผนภาพ โครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดเป็นเครื่องมือการพัฒนาความเข้าใจการอ่าน รู้จักใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและแสดงความรู้ ความคิด คาดคะเนเหตุการณ์ เรื่องราวจากเรื่องที่อ่านและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และ 3) สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้รวดเร็วถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธีและจำบทร้อยกรองที่ไพเราะเลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิงมีมารยาท

การอ่านและนิสัยรักการอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน ได้กำหนดไว้ว่า 1) นักเรียนสามารถเขียนคำ ได้ถูกต้องตามความหมาย และสะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์การเขียนประโยค ข้อความ และเรื่องราวแสดงความคิดความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการรวมทั้งใช้ กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน และ 2) มีมารยาทและนิสัยรักการเขียนและใช้ทักษะการเขียน จดบันทึกความรู้ และประสบการณ์และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน การเขียนเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความรู้สึกของมนุษย์และเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึก เรื่องราวต่าง ๆ จากอดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคต ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเขียนเพื่อสื่อความหมาย ได้ตรงตามความต้องการคือ การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องหากสะกดคำไม่ถูกต้องย่อมก่อให้เกิด ผลเสียอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือส่งสารได้ไม่ตรงตามที่ต้องการได้ โดยเริ่มด้วยการเรียนรู้ ด้วยตัวอักษร ระบบการเขียนของไทยเป็นระบบแทนเสียงที่ใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ประสมกันเข้าเป็นพยางค์และคำ การสอนอ่านในชั้นต้น จึงต้องสอนให้รู้จักลักษณะของอักษรวิธี ไทย ต้องให้เด็กได้ฝึกอ่าน จนเกิดทักษะการอ่านได้คล่องและถูกต้อง (กรมวิชาการ. 2545 : 127)

การที่จะสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกฝน ทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันตั้งแต่ทักษะที่รับเข้ามาได้แก่ การดู การฟังและการอ่าน กับทักษะการ ถ่ายทอดคือทักษะการพูดและการเขียน ในด้านการอ่านและการเขียนถือว่าเป็นทักษะที่ยู่ยาก ซับซ้อน เป็นทักษะที่สำคัญต่อการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องการอ่านและการเขียนนั้นย่อม จะต้องมีการสะกดคำรวมอยู่ด้วยจึงทำให้การอ่านและการสะกดคำมีความสัมพันธ์กันในแง่ของ การใช้ทักษะทางภาษา การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครู ไม่ได้สอนแจกลูกสะกดคำแก่นักเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่าน นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การ ประสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็น ปัญหาของเด็กไทย ผลการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาอื่น ๆ ด้วย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งระยะเริ่มแรกในช่วง ปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา เด็กเรียนการอ่านที่จำรูปคำที่เป็นคำพื้นฐาน เป็นคำที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันและเป็นคำใกล้ตัวเด็ก แต่เมื่อนักเรียนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคำที่ต้อง เรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้นนักเรียน ไม่สามารถจำรูปคำได้ทั้งหมด การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำจะ ช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่านและสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2546 : 134)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ โรงเรียนชุมชนคนสวน ประสบปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากเด็กนักเรียนยังใหม่และเพิ่งจะผ่าน ชั้นอนุบาลมา ประสบการณ์ของเด็กนักเรียนมีเพียงการฝึกความพร้อมทางด้านการพูด การฟัง ขาดการฝึกทักษะด้านการอ่านและการเขียน เมื่อเด็กนักเรียนมาเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ทำให้เกิดปัญหาในการอ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ เขียนไม่ถูกต้อง ฟังไม่เข้าใจ และพูดไม่ถูกต้องชัดเจน ครูผู้สอนจะต้องสอนให้นักเรียนเกิดความรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน จะต้องใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจ สามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องกระตุ้นให้เกิดการคิด และใช้กระบวนการช่วยจัดลำดับความคิด ให้นักเรียนสามารถบันทึกความรู้ลงในหน่วยความจำได้อย่างมีระบบ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถจำได้ดีขึ้นตั้งนั้นการสอนภาษาไทย จึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กเล็กๆ เพราะภาษาไทยเป็นระบบสัญลักษณ์ที่มีความซับซ้อน ซึ่งมีทั้งพยัญชนะถึง 44 ตัว รูปสระ 32 เสียง และวรรณยุกต์ แต่มี 5 เสียง การสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องหมั่นฝึกฝนให้นักเรียนมีโอกาสฝึกย้ำ ซ้ำ ทวน อยู่บ่อย ๆ จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันทั้งทักษะการรับเข้ามา คือการอ่านและการฟัง กับทักษะการถ่ายทอดออกไป คือการพูด การเขียน ในด้านการเขียนถือว่าเป็นทักษะที่ยู่ยาก ซับซ้อนและเป็นทักษะการถ่ายทอดที่สำคัญต่อการสื่อสารเป็นอย่างยิ่ง จากรายงานผลการประเมินการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนคนสวนสด อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2555 พบว่า จำนวนนักเรียน ไม่ผ่านเกณฑ์การอ่าน ร้อยละ 26.56 และไม่ผ่านเกณฑ์การเขียน ร้อยละ 42.18 (โรงเรียนชุมชนคนสวนสด, 2555 : 12)

ปัจจัยที่ส่งต่อคุณภาพของผู้เรียนดังกล่าว มาจากปัญหาการจัดการจัดการเรียนรู้อัน และปัญหาจากตัวครู ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางแผนหรือเตรียมการสอน กระบวนการเรียนการสอนยังเน้นที่ตัวครูยังยึดที่ตัวครูเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน การประเมินผลระหว่างเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนก่อนข้างน้อยขาดการวิเคราะห์ นักเรียนเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนานักเรียน ขาดทักษะหรือความเข้าใจการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และขาดทักษะกระบวนการวิจัยมาใช้ เพื่อพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อัน เป็นต้น (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549 : 59) อีกทั้งสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถ้าขาดสื่อการเรียนการสอนที่ดี วิธีสอนที่เหมาะสม ขาดความเอาใจใส่นักเรียนจะทำให้ให้นักเรียนอ่านไม่ได้ เขียนไม่เป็นซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ เพราะฉะนั้นครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะต้องเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน และมีสื่อการเรียนการสอนที่ดี วิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อให้การอ่านและการเขียนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคการสอนโดยใช้แผนผังความคิด ประกอบกิจกรรมแบบ 4 MAT

การเรียนรู้แบบสร้างแผนผังความคิด เป็นการนำเสนอที่ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทุกส่วนของความคิดรวบยอดหลักและความคิดรวบยอดรองลงไปหรือเป็นความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องที่มีการโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในการอ่านหรือศึกษา และเพิ่มความคงทนในการเรียนรู้ และยังช่วยในการพัฒนาความคิดแบบวิจารณ์ญาณ เพิ่มการมีเหตุผล และช่วยในการพัฒนาในด้านการจำอีกด้วย ดังนั้นการเรียนรู้แบบสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) จึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากการคิดการวางแผน การนำเสนอ ตลอดจนการช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ การสรุปบทเรียน ผู้สอนที่มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ควรนำวิธีการแนวคิดนี้ไปปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ตามเหมาะสมกับเรื่อง เนื้อหาวิชาหรือสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาการคิดการจำและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549 : 40-41)

รูปแบบ 4 MAT เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่งที่ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้ง 4 แบบ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะมีความถนัดในแบบเรียนแตกต่างกันไป ได้แก่ แบบที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดใช้จินตนาการ แบบที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดใช้การวิเคราะห์ แบบที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดใช้สามัญสำนึก แบบที่ 4 ผู้เรียนที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้รูปแบบ 4 MAT ยังได้คำนึงถึงความถนัดในการใช้สมองทั้งสองซีกของผู้เรียน (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2554 ข : 77) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เป็นรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลที่มีความถนัด ความสามารถแตกต่างกันทำให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้จากพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันทั้ง 4 แบบ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาสมองซีกซ้าย และซีกขวอย่างสมดุล ซึ่งจะเห็นได้จากผลการวิจัยของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่าน เช่น ผกานันท์ สร้อยศิริกุล (2554 : 111) พิศมัย แก้วทาสี (2550 : 95-99) และวาสนา พิมพ์รัตน์ (2553 : 135) ที่ได้้นำแผนผังความคิดและการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มาใช้จัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผลการเรียนให้ผู้เรียน แล้วพบว่า สามารถช่วยนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีความพึงพอใจต่อการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ การใช้แผนผังความคิด และการจัดกิจกรรมแบบ 4 MAT รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง สระลดรูป สระเปลี่ยนรูป และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบบ 4 MAT

เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ละครรูปและสระเปลี่ยนรูป และ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด
ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์หรือไม่
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียน
หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ละครรูปและสระเปลี่ยนรูป
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ให้มี
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ละครรูปและ
สระเปลี่ยนรูป ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน โดยใช้
แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังเรียนโดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แผนผัง
ความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนโดยใช้
แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT สูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนคุณาศาต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้อง นักเรียน 68 คน ในแต่ละห้อง คณะความสามารถและมีความสามารถใกล้เคียงกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้หลักสูตรเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมมีการเรียนรู้ การวัดประเมินผลคล้ายกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนชุมชนคุณาศาต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

3. สารการเรียนรู้ เรื่อง สระดรูปและสระเปลี่ยนรูป

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ การอ่าน และการเขียนสะกดคำที่เป็นคำพื้นฐาน ที่ตรงตามตัวสะกด 8 มาตรา ตามหนังสือเรียนสารการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย ชุดพื้นฐาน ภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 และหนังสือเรียนสารการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 และเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ได้แก่ สระ -ะ จำนวน 10 คำ, สระ -ะ จำนวน 8 คำ สระ -ะ จำนวน 10 คำ สระ -อ จำนวน 10 คำ สระ -โ-ะ จำนวน 12 คำ และ สระ -ัว จำนวน 12 คำ

4. ระยะเวลาที่ใช้ทำวิจัย

ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการในปีการศึกษา 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนผังความคิด หมายถึง แผนภูมิที่แสดงความคิดที่เกิดจากการระดมสมองเกี่ยวกับการอ่านและการเขียน โดยแตกความคิดออกเป็นความคิดย่อยแล้วลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิดเป็นลักษณะของใยแมงมุม เพราะเหมาะกับการแจกถูกสะกดคำ

การจัดกิจกรรมแบบ 4MAT หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สระลดรูปและสระเปลี่ยนรูป ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4MAT โดยจัดกิจกรรม 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างประสบการณ์ (สมองซีกขวา) หมายถึง นักเรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยครูใช้กิจกรรมการตั้งคำถามให้คิดหรือให้จินตนาการ ได้แก่ การสังเกต การตั้งคำถาม การสร้างมโนภาพตลอดจนการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์ (สมองซีกซ้าย) หมายถึง วิเคราะห์ต่อจากข้อ 1 นักเรียนต้องหาเหตุผลที่เกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับในขั้นแรก นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์และอภิปรายหาเหตุผลตามความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด (สมองซีกขวา) หมายถึง มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ และไตร่ตรองความรู้ที่ได้จากขั้นแรกเชื่อมโยงความรู้กับข้อมูลที่ครูให้แล้วสร้างความคิดรวบยอดเป็นของตนเอง

ขั้นที่ 4 พัฒนาการความคิดด้วยข้อมูล (สมองซีกซ้าย) หมายถึง ขั้นของการให้ข้อมูลรายละเอียด ทฤษฎีหลักการ ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจจนสร้างความคิดรวบยอดเรื่องที่จะเรียนได้

ขั้นที่ 5 ทำตามแนวคิดที่กำหนด (สมองซีกซ้าย) หมายถึง นักเรียนจะทำตามแบบฝึกตามขั้นตอนที่กำหนด

ขั้นที่ 6 สร้างชิ้นงานตามความถนัดและความสนใจ (สมองซีกขวา) หมายถึง ขั้นของการบูรณาการ และสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่นักเรียนมีโอกาสแสดงความสนใจ ความถนัดของตนเองออกมาเป็นรูปธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ตนเองเลือก

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์เพื่อนำไปการประยุกต์ใช้ (สมองซีกซ้าย) หมายถึง เป็นที่นักเรียนประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้สู่กิจกรรมอื่น ๆ หรือนักเรียนนำเสนอผลงานของตนเองในกลุ่มย่อย ๆ ให้เพื่อน ๆ ดิชม

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดกับผู้อื่น (สมองซีกขวา) หมายถึง ให้นักเรียนได้มีโอกาสแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับการค้นคว้าหรือลงมือกระทำกับคนอื่น ๆ ใน

รูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนช่วยนักเรียนมองเห็นการเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนรู้กับเรื่องอื่น ๆ ที่อาจพบในสถานการณ์ใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู
 ชื่อนำวิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงตามเนื้อหา เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิด
 การเรียนรู้และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สรรดรูปและสระเปลี่ยนรูป
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สระ -ะ	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สระ -ะ	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สระ -ะ	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 สระ -ะ	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 สระ -ัว	จำนวน 3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สระ -เอ	จำนวน 3 ชั่วโมง

ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ หมายถึง ผลการจัดกิจกรรมด้วยแผนการจัด
 การเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องสรรดรูปและสระเปลี่ยนรูป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผัง
 ความคิดประกอบกิจกรรมแบบ 4MAT ซึ่งวัดและประเมินผลตามสภาพจริงแล้วมีผลเป็นไปตาม
 เกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้
 ระหว่างเรียน ซึ่งประกอบด้วยการประเมินพฤติกรรมการเรียน การประเมินผลงานนักเรียน และ
 การทำแบบทดสอบย่อย รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้จากการทำ
 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
 ภาษาไทยเรื่องสรรดรูปและสระเปลี่ยนรูป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด
 ประกอบกิจกรรมแบบ 4MAT โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย
 ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การจำแนก แยกแยะและเปรียบเทียบองค์ประกอบของคำที่
 ประสมด้วยสรรดรูปและสระเปลี่ยนรูป ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วัดจากแบบวัด
 ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แบบปรนัย ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้พัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ละครรูปและสระเปลี่ยนรูป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบบ 4 MAT สามารถนำทักษะการอ่าน การเขียนและการคิดวิเคราะห์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ครูมีวิธีการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ละครรูปและสระเปลี่ยนรูป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิดประกอบกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบบ 4 MAT ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. สถานศึกษามีนวัตกรรมที่ดีและมีคุณภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY